EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 9.7.2024.
COM(2024) 282 final

2024/0156 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas jāieņem Eiropas Savienības vārdā, pārskatot Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem 6. pantu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA PRIEKŠMETS

Šis priekšlikums attiecas uz lēmumu, ar ko nosaka nostāju, kas Savienības vārdā jāieņem saistībā ar Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem ("vienošanās") 6. panta pārskatīšanu.

2. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2.1. Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem

Vienošanās ir džentlmeņu vienošanās starp ES, ASV, Kanādu, Japānu, Koreju, Norvēģiju, Šveici, Austrāliju, Jaunzēlandi, Turciju un Apvienoto Karalisti ("dalībnieki"), un tā nodrošina pamata noteikumus oficiāli atbalstīto eksporta kredītu sakārtotai izmantošanai. Praksē tas nozīmē, ka starp dalībniekiem tiek radīti vienlīdzīgi konkurences apstākļi (kuros konkurenci nosaka eksportējamo preču un pakalpojumu kvalitāte un cena, nevis paredzētie finanšu noteikumi) un vienlaikus notiek darbs ar mērķi likvidēt subsīdijas un tirdzniecības izkropļojumus, kas saistīti ar oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem. Vienošanās stājās spēkā 1978. gada aprīlī uz nenoteiktu laiku, un, lai gan tai ir administratīvs ESAO sekretariāta atbalsts, tā nav ESAO akts[1].

Ņemot vērā finanšu tirgus un politiskās norises, kas ietekmē oficiāli atbalstītu eksporta kredītu piešķiršanu, vienošanās tiek regulāri atjaunināta. Vienošanās ir transponēta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1233/2011[2] un tādējādi ir juridiski saistoša Eiropas Savienībā. Pārskatīti vienošanās noteikumi un nosacījumi Savienības tiesību aktos tiek iekļauti ar deleģētajiem aktiem atbilstīgi Regulas (ES) Nr. 1233/2011 2. pantam.

2.2. Vienošanās dalībnieki un lēmumu pieņemšana

Sanāksmēs ar dalībniekiem, kā arī rakstiskajās procedūrās, kur dalībnieki pieņem lēmumus, Savienību pārstāv Eiropas Komisija. Lēmumus par visiem vienošanās grozījumiem pieņem pēc konsensa principa.

2.3. Paredzētais vienošanās dalībnieku akts

Vienošanās 6. panta obligātā pārskatīšana tiek apspriesta vienošanās dalībnieku līmenī, pamatojoties uz Savienības un vairāku citu dalībnieku priekšlikumiem. Šo priekšlikumu kopīgais mērķis ir saskaņot vienošanos ar starptautiskajiem mērķiem klimata jomā, attiecinot spēkā esošo 6. pantā paredzēto aizliegumu atbalstīt ogļu spēkstacijas bez emisiju samazināšanas arī uz fosilā kurināmā enerģijas nozari kopumā, ja vien nepastāv ierobežoti un skaidri noteikti apstākļi.

Šīs izmaiņas pamato zinātniski pierādījumi. Saskaņā ar Starptautiskās Enerģētikas aģentūras (*IEA*) analīzi "Neto nulles emisiju līmenis līdz 2050. gadam"[3] pēc 2021. gada nevajadzētu veikt jaunas investīcijas fosilā kurināmā piegādē, lai sasniegtu neto nulles emisijas. Turklāt daudzas ESAO valdības un eksporta kredītu aģentūras jau ir uzņēmušās saistības veikt nepieciešamās politikas izmaiņas dažādos veidos: valstu līmenī – pieņemot pakāpeniskas izbeigšanas politiku; kā arī daudzpusējos paziņojumos –, piemēram, *COP 26* paziņojumā par starptautisko publisko atbalstu pārejai uz tīru enerģiju. 2023. gada aprīlī G7 valstu klimata,

---

1 Kā noteikts ESAO konvencijas 5. pantā.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1233/2011 (2011. gada 16. novembris) par dažu pamatnostādņu piemērošanu oficiāli atbalstītu eksporta kredītu jomā un ar ko atceļ Padomes Lēmumus 2001/76/EK un 2001/77/EK (OV L 326, 8.12.2011., 45. lpp.).

3 https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050

enerģētikas un vides ministri atgādināja savu apņemšanos oficiālo starptautisko finansējumu saskaņot ar Parīzes nolīguma mērķiem, norādot arī uz nepieciešamību ņemt vērā valstu drošības un ģeostratēģiskās intereses. *IEA* analīzes vērtību, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (*IPCC*) analīzes vērtību Padome ir atzinusi savos 2022. gada marta secinājumos, kuros norādīts uz dalībvalstu nodomu līdz 2023. gada beigām "savā valsts politikā noteikt savus zinātniski pamatotus termiņus oficiāli atbalstītu eksporta kredītu izbeigšanai fosilā kurināmā enerģijas nozares projektiem, ja vien nepastāv ierobežoti un skaidri noteikti apstākļi, kas atbilst 1,5 °C sasilšanas robežvērtībai un Parīzes nolīguma mērķiem"[4].

Paredzētajā aktā tiktu iedibināts vispārējs noteikums, ka oficiāli atbalstītus eksporta kredītus un piesaistītu atbalstu nedrīkst piešķirt fosilā kurināmā enerģijas nozarei, ja vien nepastāv ierobežoti un skaidri noteikti apstākļi, kas ir saderīgi ar 1,5 °C sasilšanas robežvērtību un Parīzes nolīguma mērķiem. Tajā netiktu izklāstīts minēto apstākļu veids, bet dalībniekiem tiktu dota rīcības brīvība savas pieejas noteikšanā. Disciplīna attiecībā uz šīs elastības izmantošanu tiktu nodrošināta ar pārredzamības pienākumu noteikšanu.

3. NOSTĀJA, KAS JĀIEŅEM SAVIENĪBAS VĀRDĀ

Tā kā ir ļoti svarīgi, lai ESAO eksporta kredītu kopiena pienācīgi iestrādātu klimata politikas mērķus vienošanās noteikumos un praktiskos pasākumos, Savienība nākamajās sanāksmēs centīsies panākt vienošanos par šo pakāpenisko atteikšanos. Vairāki citi dalībnieki varētu aicināt virzīties tajā pašā virzienā, un citi šogad paziņoja, ka tie izbeigs atbalstu bez emisiju samazināšanas ražotā fosilā kurināmā enerģijas nozarei. Savienībai vajadzētu būt iespējai ieņemt nostāju par vienošanās 6. panta pārskatīšanu. Šā Padomes lēmuma priekšlikuma pielikumā ir iekļauts jaunākais ES priekšlikums par to, kādai vajadzētu būt vienošanās būtībai. Savienības nostājai vajadzētu paredzēt pievienoties konsensam par ESAO lēmumu, ja tas atbilst šai vienošanās būtībai.

4. JURIDISKAIS PAMATS

4.1. Procesuālais juridiskais pamats

4.1.1. Principi

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 9. punktā ir paredzēti lēmumi, ar kuriem nosaka "nostāju, kas Savienības vārdā jāapstiprina kādā ar nolīgumu izveidotā struktūrā, ja šāda struktūra ir tiesīga pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, izņemot lēmumus, kas papildina vai groza attiecīgajā nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu".

Jēdziens "lēmumi ar juridiskām sekām" ietver aktus, kam ir juridiskas sekas saskaņā ar starptautisko tiesību normām, kuras reglamentē attiecīgo struktūru. Tas ietver arī instrumentus, kas nav saistoši saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, bet kas "var būtiski ietekmēt Savienības likumdevēja pieņemtā tiesiskā regulējuma saturu"[5].

4.1.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Paredzētais akts var būtiski ietekmēt ES tiesību aktu saturu, proti, Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regulu (ES) Nr. 1233/2011 par dažu pamatnostādņu

---

[4] Padomes secinājumi par eksporta kredītiem, kurus Ekonomikas un finanšu padome 2022. gada 15. martā apstiprināja tās 3855. sanāksmē (https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7101-2022-INIT/lv/pdf).

[5] Tiesas 2014. gada 7. oktobra spriedums, Vācija/Padome, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61.–64. punkts.

piemērošanu oficiāli atbalstītu eksporta kredītu jomā un ar ko atceļ Padomes Lēmumus 2001/76/EK un 2001/77/EK. Tas ir tāpēc, ka minētās regulas 2. pantā ir noteikts, ka "Komisija pieņem deleģētos aktus saskaņā ar 3. pantu, lai grozītu II pielikumu atbilstīgi pamatnostādņu grozījumiem, par kuriem vienojušies vienošanās dalībnieki." Tas ietver vienošanās pielikumu grozījumus.

Tādēļ ierosinātā lēmuma procesuālais juridiskais pamats ir LESD 218. panta 9. punkts.

4.2. Materiālais juridiskais pamats

4.2.1. Principi

Lēmumam, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, materiālais juridiskais pamats galvenokārt ir atkarīgs no tā, kāds mērķis un saturs ir paredzētajam aktam, attiecībā uz kuru Savienības vārdā tiek ieņemta nostāja.

4.2.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Paredzētā tiesību akta galvenais mērķis un saturs attiecas uz eksporta kredītiem, kuri ir kopējās tirdzniecības politikas darbības jomā. Tādēļ ierosinātā lēmuma materiālais juridiskais pamats ir LESD 207. pants.

4.3. Secinājums

Ierosinātā lēmuma juridiskajam pamatam vajadzētu būt LESD 207. panta 4. punkta pirmajai daļai saistībā ar LESD 218. panta 9. punktu.

5. PAREDZĒTĀ AKTA PUBLICĒŠANA

Tā kā ar paredzēto aktu tiks grozīta vienošanās, ir lietderīgi to pēc pieņemšanas publicēt *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

2024/0156 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas jāieņem Eiropas Savienības vārdā, pārskatot Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem 6. pantu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 207. panta 4. punkta pirmo daļu saistībā ar 218. panta 9. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Pamatnostādnes, ko ietver Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem ("vienošanās"), ir transponētas ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1233/2011 un tādējādi ir juridiski saistošas Savienībā[6].

(2) Saskaņā ar vienošanās 6. pantu vienošanās dalībniekiem ("dalībnieki") būtu jāpārskata minētais pants nolūkā papildus nostiprināt tā noteikumus, lai palīdzētu sasniegt kopīgo mērķi – risināt klimata pārmaiņu problēmu.

(3) Paredzētajam lēmumam par vienošanās 6. panta pārskatīšanu būtu jāatbilst Eiropas Savienības starptautiskajām saistībām saskaņā ar Parīzes nolīgumu un Savienības klimata politiku.

(4) Eiropas Savienības Padome 2022. gada 15. marta secinājumos par eksporta kredītiem jau paziņoja par dalībvalstu nodomu līdz 2023. gada beigām savā valsts politikā noteikt savus zinātniski pamatotus termiņus oficiāli atbalstītu eksporta kredītu izbeigšanai fosilā kurināmā enerģijas nozares projektiem, ja vien nepastāv ierobežoti un skaidri noteikti apstākļi, kas atbilst 1,5 °C sasilšanas robežvērtībai un Parīzes nolīguma mērķiem.

(5) Ir lietderīgi noteikt nostāju, kas Savienības vārdā jāieņem vienošanās dalībniekiem, pārskatot vienošanās 6. pantu, jo paredzētais vienošanās dalībnieku lēmums Savienībai būs saistošs un var būtiski ietekmēt Savienības tiesību aktu saturu, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1233/2011 2. pantā,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Nostāja, kas jāieņem Savienības vārdā, paredz pievienoties vienošanās dalībnieku konsensam attiecībā uz vienošanās 6. panta un citu saistītu pantu pārskatīšanu saskaņā ar šā lēmuma pielikumu.

---

[6] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1233/2011 (2011. gada 16. novembris) par dažu pamatnostādņu piemērošanu oficiāli atbalstītu eksporta kredītu jomā un ar ko atceļ Padomes Lēmumus 2001/76/EK un 2001/77/EK (OV L 326, 8.12.2011., 45. lpp.) ("Regula (ES) Nr. 1233/2011").

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Komisijai.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs